23 Sep 2016 11:24

Intervjuu USA Energiaassotsiatsiooni juhi Barry K. Worthingtoniga

Intervjuu USA Energiaassotsiatsiooni juhi Barry K. Worthingtoniga

TALLINN, 23. september, BNS – BNS-i ajakirjaniku Märt Belkini intervjuu USA Energiaassotsiatsiooni (United States Energy Association) juhi Barry K. Worthingtoniga 21. septembril.

Vestleme Eesti Energia korraldatud põlevkivisümpoosionil. Alustaksingi seetõttu põlevkivist. Elame praegu madalate naftahindade, tõusva taastuvenergia ja pead tõstvate uute tehnoloogiate maailmas. Kas põlevkivil on üldse tulevikku?

Kindlasti on. Minu arvamus on, et fossiilseid kütuseid jääme me kasutama veel väga-väga pikaks ajaks. Taastuvenergial on oma koht ja selle turuosa kasvab. Aga näiteks USA-s toodetakse 80 protsenti elektrist fossiilsetest kütustest ning enam kui 90 potsenti transpordikütusest on fossiilset päritolu. See ei ole lähiajal muutumas.

Kas põlevkiviõli on konkurentsivõimeline ka sektori sees, võrreldes näiteks nafta või kildanaftaga?

Mõlemaga. USA-s on selgelt näha mittetraditsiooniliste kütuste turu kasvu ning traditsioonilise toornafta langust. Ressursibaas on niivõrd hiiglaslik, et seda kasutame mitte lihtsalt kümnendeid, vaid ilmselt sajandi või kaks.

Nii et Eesti Energia põlevkiviprojektil Utah' osariigis on teie hinnangul potentsiaali?

Kindlasti. Ressursibaas on suur. Tehased on eramaal ja USA õigussüsteem jätab maaomanikele õiguse enda maal asuvat ressurssi kasutada. Mõistagi tuleb seda teha kooskõlas mitmesuguste seaduste ja keskkonnanõuetega ning teha nii, et see oleks kooskõlas turuga. Aga kui mingit ressurssi on majanduslikult mõistlik kasutada, siis seda ka kasutatakse.

Utah' projekti osas on võtnud sõna mõned keskkonnaaktivistid, kes on vastu põlevkivile ja kaevandamisele üldisemalt. Teame, et näiteks Austraalia on põlevkivi osas võtnud selgelt eitava positsiooni. Kas keskkonnaühenduste vastuseis võib Eesti Energia jaoks probleemiks osutuda?

Oluline on tegeleda nende aspektidega, mis puudutavad suhteid kohaliku kogukonnaga. Olles töötanud energiavallas pikka aega, ütleksin ma, et paljud projektid tulevad vastuseisuga toime, kui see vastuseis pole just kohalikul tasemel.

Kui Utah's elavad inimesed ja projekti ümbritsevate piirkondade elanikud seda toetavad, siis on Enefit American Oilil väga suur edušanss.

Üleriigilised keskkonnaühendused näiteks Washingtonis on selles mõttes palju vähem olulised kui suhted kohaliku kogukonnaga.

Aastaid tagasi, kui ma ülikoolis magistrikraadi omandasin, uurisin USA katki jäänud tuumaenergiaarendusi. Saab tõmmata selge piiri jaamade vahel, mis kerkisid ja mis katki jäid, just selle järgi, kas projekti osas oli kohaliku kogukonna vastuseis või mitte.

Eesti Energia plaanitu suurune projekt loob tõenäoliselt mitu tuhat töökohta USA piirkonda, kus tööd on väga vähe ja alternatiivid kasinad. Seetõttu arvan ma, et edu on väga tõenäoline.

Kas teie teadmiste järgi on Utah' osariigi võimud ja sealsed inimesed projekti poolt?

Copyright © 2024, All Rights Reserved.

Mulle teada oleva info järgi jah, toetus on väga suur. Tahetakse, et projekt läheks edasi ning selle majanduslikku mõju hinnatakse kõrgelt. Paljud inimesed saavad tööd – lisaks otsestele töökohtadele on ka kaudsed mõjud ning ehitustöölised. Need on selles piirkonnas väga olulised.

Kui Utah' jaam osutub edukaks, siis kas Enefitil või ka teistel põlevkivi vastu huvi tundvatel firmadel on võimalik löögile pääseda ka muudes USA osades? Kas see võib USA-s kaasa tuua põlevkivienergia kasutamise laine?

Jah, kindlasti. See on väga unikaalne projekt. Katsetasime paari sarnast projekti pilootkorras 1970ndatel naftaembargode järel, aga praegu me põlevkiviõlist energiat ei tooda.

Nagu ma aru saan, siis 1970ndate projektidele – riiklikule sünteetiliste kütuste algatusele – tegi lõpu 1980ndate nafta üleküllus. Praegu oleme olukorras, kus naftahinnad on pika aja madalpuntkis ning ei näita tulevikus eriti taastumise märke. Kas sarnane olukord võib taas juhtuda?

Praegused hinnatasemed on keerukad kõikidele õlitootjatele sõltumata tehnoloogiast. Kui vaadata asju ajaloolise nurga alt, siis kõik lähevad ja puurivad, kui nafta- ja gaasihinnad tõusevad. Seejärel küllastub turg üle ja hinnad langevad. Pärast madalat perioodi hakkavad need uuesti tõusma, kuna vahepeal pole eriti puuritud. See on väga tsükliline, nagu fossiilkütuste sektor alati on olnud.

Nii et selles mõttes on [Eestil] igati ratsionaalne teha investeeringuid ja arendusi madalate hinnatasemete juures, et hindade tõustes saaks täiel võimsusel efektiivselt tööle hakata?

Jah. On üks aspekt, mille ma tahaksin välja tuua. Selle sajandi keskpaigas kasvab meie sektori energiapakkumine kõigi eelduste kohaselt kaks korda.

Maailma mastaabis kasvab meie rahvaarv selleks ajaks 7 miljardilt 9 miljardi inimeseni. Lisaks neile on meil 1,5 miljardit inimest, kel pole praegu ligipääsu energiateenustele: neil pole elektrit ega vedelkütuseid.

Nii on see suures osas Aafrikast; mõnes riigis on vaid 15 protsendil rahvast ligipääs elektrile. Sama olukord on mõnes Aasia piirkonnas. Indias on jätkuvalt 400 miljonit inimest, kel pole elektrit.

Nii et kui võtta maailma juurde tulevad 2 miljardit inimest ja 1,5 miljardit, kes praegu energiaturul ei osale, kasvab nõudlus tulevikus 3,5 miljardi inimese võrra.

Sellele lisandub veel 1,5 miljardit inimest, kelle ligipääs elektrile või vedelkütustele on piiratud. Näiteks võib neil elekter olla vaid mõnel tunnil päevas, aga mitte 24 tundi päevas 7 päeva nädalas.

Kui see kõik kokku panna, siis kasvab nõudlus energiateenuste järgi 2050. aastaks kaks korda. Mõistagi, suur osa sellest tuleb efektiivsuse tõstmisest, nii energia tootmisel kui tarbimisel.

Suur osa tuleb taastuvenergiast – selles sektoris on kasv tugev ja potentsiaal suur eriti siis, kui mõelda väikestele küladele või mõnele Indoneesia või Aasia saarele, osale Aafrikast. Läheb pikka aega, enne kui nendesse vähem arendatud piirkondadesse elektrivõrk kerkib.

Eelmisel aastal müüdi Indias 24 miljonit autos. USA-s on see ligikaudu 17 või 18 miljonit, Hiina müüb ligikaudu 20 miljonit sõidukit. Nii et India keskklass kasvab jõudsalt, olukord on üsna sarnane sellele, mis on viimased 10 või 20 aastat Hiinas valitsenud.

Ja üks kõige olulisemaid asju, mis juhtub, kui inimesed tõusevad vaesusest keskklassi, üks kõige hinnatumaid asju on auto ostmine. Selle tulemusena kasvab ka nafta ja kütuse tarbimine. Ka selles kontekstis on firmadel nagu Enefit suur võimalus.

Fossiilkütuste turg kasvab veel kümnendeid ja kümnendeid. Näiteks, just tänavu augustis jõudis USA toornafta tarbimine tagasi tasemetele, kus see oli enne majanduskriisi. Meie tiputarbimine oli 2007. aasta

Copyright © 2024, All Rights Reserved.

augustis, nüüd oleme jõudnud tagasi samale tasemele.

Nii et praegu tuleb USA majanduslanguse perioodist välja, taastumine on olnud pikk ja aeglane protsess, aga see on toimunud. Ja üks võimalus selle hindamiseks ongi toornafta tarbimine. Ka see viitab, et naftat ja kütust tarbitakse veel väga pikka aega.

Mainisite transpordisektorit. Palju räägitakse elektritranspordist ja elektriautodest. Kuidas teie asja näete, kas pikas perspektiivis elektrimootor võidab ja sisepõlemismootor sureb välja?

Mitte veel väga pikka aega. Võib-olla lõpuks see juhtub. Ma mainisin enne, et USA-s müüakse tänavu ligikaudu 16 kuni 17 miljonit sõiduautot. Alternatiivse kütusega autosid on neist ehk paarsada tuhat, selle sees on nii elektriautod kui näiteks gaasisõidukid. Nii et koguarvust kuskil paar protsenti.

Selliste sõidukite puhul peab korraga olema täidetud kaks tingimust. Nad peavad võrreldes sisepõlemismootoriga olema majanduslikus mõttes efektiivsed. Need ei pea ilmtingimata olema odavamad kui bensiin, aga peavad suutma bensiinihinnaga konkureerida.

Vastasel juhul saab see nišituruks teatud inimestele, kelle jaoks see on sotsiaalne asi, nagu need inimesed, kes ostavad 20 000 dollarit maksva käekella, selle asemel et osta 20-dollariline.

Teine tingimus laialdaseks kasutuselevõtuks on see, et nad peavad olema sama mugavad kui tavakütusel toimivad autod.

Kui me jõuame induktsioonilaadimiseni, millele autojuht saab juurde sõita ja nelja-viie minutiga saab aku täis, siis võivad asjad muutuda.

Paljud Euroopa riigid subsideerivad elektriautode soetamist, seda on teinud näiteks ka Eesti. Kui suur selliste toetuste mõju on?

Kindlasti on, ka meil on elektriautodele toetused, näiteks maksuerisused. Need aitavad majanduslikule poolele kaasa. Aga ka laadimise külg peab arenema.

Loomulikult, tehnoloogia areneb, seal pole mingitki kahtlust. Tehnoloogia areng lahendab enamiku meie probleeme, seda ka transpordi vallas.

Kas usaldust peamiselt diisli-, aga ka bensiiniautode vastu üldisemalt on mõjutanud ka Volkswageni heitmeskandaal?

Kindlasti. Tarbijatel on õigus usaldada firmat, kes neile asju müüb. Volkswagen pettis tarbijate usaldust. Inimesed vaatavad kindlasti ka teiste autotootjate poole küsimusega, kas ka nemad on sarnaselt Volkswagenile trikitanud. Loodetavasti on Volkswagen erandjuhtum. Aga kindlasti on see väga kahjulik. Ma ei kujuta ette, kuidas see ettevõte ellu jääb.

Kui tagasi põlevkivi juurde minna, siis see on maailma mastaabis üks neid asju, mis teeb Eesti erandlikuks. Meil vaieldakse palju selle üle, kas peaksime jääma põlevkiviasjandusega kodumaale või tegema projekte ka välismaal. Kas teie hinnangul saab Eesti-sarnane väikeriik maailmaturul üldse hiidudega võrreldes edukas olla?

Muidugi saate. Maailmas pole ühtki riiki, millel oleks põlevkivi osas nii head teadmised ja kogemused kui teil.

Kui Eesti käivitab projektid Jordaanias, USA-s, võib-olla Hiinas, siis kunagi – ja kunagi tähendab siinkohal mõne kümnendi pärast – jõuavad ka teised riigid selle tasemeni, kus Eesti praegu on.

Aga 20 aastaks on teil kõigi teiste ees konkurentsieelis. See ei kesta igavesti. Sarnast asja on näha ka muude

Copyright © 2024, All Rights Reserved.

tehnoloogiate puhul.

Päris tihti lähevad USA või Euroopa firmad Hiina turule tehnoloogiaga, mida hiinlastel endil veel pole. Ja üsna kindel on, et teatud aja järel saavad hiinlased piisavalt oskusteavet, et iseenda tooteid luua.

Nii et firmad lähevad Hiina turule silmad lahti. Minnakse mõne tehnoloogiaga, võtame näiteks gaasiturbiinid. Ärimudel on selline, et esimesel aastal toodab USA 100 protsenti kaubast ja saab 100 protsenti tuludest.

Kümnendal aastal toodab see firma kaubast 10 protsenti ja saab ka tulust 10 protsenti, Hiina osakaal on 90 protsenti. Nii et skaala kahaneb. USA firma loodab sel juhul, et kümnenda aasta saabudes on nad välja mõelnud uuema, parema tehnoloogia, mida saab uuesti hiinlastele müüa, nii et tsükkel hakkab otsast peale.

Nii et meil tasuks enda eeliseid kasutada ning põlevkivitehnoloogiaid ja selle valla oskusteavet eksportida?

Kindlasti, kasutage enda eeliseid, pole küsimustki. Sarnaselt mu gaasiturbiinide näitele õpetate te jordaanlastele või ameeriklastele, kuidas põlevkivi töödelda.

Kümne aasta pärast on neil ka see tehnoloogia, institutsioonid, õpe ülikoolides ja nii edasi. Meil on oskustööjõud, mis saab protsessidega hakkama ka ilma Eestita.

Aga siis tuleb loota, et Eesti on 10 aasta pärast tehnoloogiat veelgi edasi arendanud, nii et teil on ikka konkurentsieelis.

Põlevkivi pole just maailma kõige suurema kasuteguriga energiaallikas ning näiteks keskkonnamõjude vallas on vaja teha päris tükk tööd. Keskkonnatasud tõusevad järk-järgult üle kogu maailma, seadusandlus karmistub. Kas põlevkivi tulevik on selles plaanis tume?

See oleneb sellest, kuidas te asjadega toime tulete. Tegu on tööstustehnoloogiaga ja nagu kõikide tehnoloogiate puhul, on õige viis, kuidas asju teha, ja on valed viisid.

Sarnane lugu on muude elektri- ja gaasitehnoloogiatega. Meie oleme näiteks teinud suuri edusamme frakkimise vallas. Frakkimise puhul on samuti õige viis ja valed viisid. Me teame, mis on nende kahe lähenemise vahe.

Teame, kuidas seda õigesti teha, aga oleme teadlikud ka sellest, kuidas kulude säästmise eesmärgil võidakse asju vääralt teha. Toon lihtsa näite. Frakkimise puhul pumbatakse puurauku vett, millega purustatakse kivim.

Seejärel tuleb osa veest üles tagasi ja võrreldes sellega, mis sinna sisse läks, on vesi saastunud. Seda tuleb õigesti käidelda. Kui see vesi lihtsalt võtta ja kuskile suvalisse kohta visata, siis tekib tõsine probleem.

Sama lugu on ka põlevkiviga. Seda saab arendada, kaitstes ka veevarusid, looduskeskkonda ja loomi, pärast kaevandamise lõppu saab looduskeskkonna ümber kujundada sarnaseks, nagu see oli enne kaevandamist.

Nii et küsimus on lihtsalt selles, et seadusandlik keskkond peab olema piisavalt karm. Tarvis on ka ettevõtet, mis on valmis talitama õigesti, isegi siis, kui asjade õigesti ja keskkonnasäästlikult tegemine läheb rohkem maksma.

Kui frakkimine ette võtta, siis Euroopas on üsna paljud riigid selle suhtes päris skeptilised ja mõned maad on frakkimise ka ära keelanud. Kas nende kartused on õigustatud? Või annavad nad seeläbi ära võimaliku konkurentsieelise tulevikus?

Iga riik peab ise otsustama, kuidas säärastes küsimustes käituda. Mõistagi, frakkimist keelustades loobuvad nad teatud majanduslikust konkurentsieelisest.

Taaskord, vaja on sellist seadusandlust, mis annab piisavalt kindlust, et firmad teevad nii, nagu on õige. Ma

Copyright © 2024, All Rights Reserved.

toon ühe näite USA-st. Meil on New Yorgi osariik ja sellest kohe lõunas on Pennsylvania – kust ma muide pärit olen. Pennsylvanias on frakkimine lubatud, New Yorgis on see keelatud.

New Yorgi ja Pennsylvania piirialade majandus oli pikki kümnendeid väga sarnane. Mõlemal pool on palju väikeseid tööstuslinnu, mille olukord muutus ühtäkki keeruliseks. Maapiirkondades on palju vaeseid piimafarmereid.

Pennsylvania pool piiri on aga olukord, kus tänu maagaasitööstusele leiab töö põhimõtteliselt igaüks, kes töötada tahab. Töökohti on energiasektoris, aga ka kõikidel restoranidel, hotellidel, motellidel, väikepoodidel ja teenindusfirmadel on käed-jalad tööd täis.

Mul on nõbu, kes tuli pärast mereväes teenimist koju tagasi ja töötab nüüd ühe gaasifirma jaoks. Ta on dünamiidivaguni juht. Ma pole päris kindel, mis asi on dünamiidivagun, aga ma kujutan ette, et nendega veetakse dünamiiti [naerab]. Ta teenib märkimisväärselt rohkem raha kui siis, kui ta oleks näiteks piimaauto juht. Nii et vahe inimeste elus on väga suur.

Näiteks on põllumehi, kelle pered on pidanud juba mitmeid põlvkondi piimafarmi. Nad näevad väga palju vaeva, aga teenivad väga vähe, olnud põhimõtteliselt vaesuses juba mitu põlvkonda. Nüüd saavad nad enda maa gaasifirmadele rendile anda ja gaasifirma maksab neile selle eest miljon dollarit. Piimandusest oleksid nad heal juhul teeninud aastas 30 000 või 40 000 dollarit, gaasifirma annab neile miljoni.

New Yorgi pool piiri neil sellist majandust ei ole. Tööpuudus on väga kõrge, seal tegutsenud tööstused on sisuliselt tegevuse lõpetanud ja pankrotis. Nii et frakkimine muudab elusid, mitte ainult valitsuse või riigi jaoks, vaid väga isiklikul tasandil.

Avalikkuses on gruppe, kes ütleksid selle kohta, et suured energiafirmad kasutavad ära väikesi kogukondi, nende maad ja nii edasi. Kas sellist suhtumist on ühiskonnas palju ja kas see on problemaatiline, eriti arvesse võttes seda, et peagi toimuvad valimised?

See võib asju mõjutada. Ma usun, et need rühmitused, mis on energiatootmise vastu, käituvad väga lühinägelikult. Ma arvan, et nad ei tohiks enda isiklikku väärtussüsteemi teistele peale suruda.

Energia on juba sajandeid olnud ühiskondliku ja majandusliku arengu keskmes. Kui inimkonna arengule tagasi vaadata, saab tõmmata selge paralleeli sellega, kui suurel määral suutsid nad energiat ära kasutada, et ühiskonda edasi viia.

On inimesi, kes arvavad, et loodusvarasid ei tohiks üldse kasutada. USA-s on rahvast, kes on tuule ja päikese vastu, nad ütlevad, et tuuleenergia tapab kotkaid ja muid linde ning päikeseenergia võtab enda alla väga palju väärtuslikku maapinda.

Meie ühiskonnakorralduses on neil muidugi õigus enda arvamusele ja õigus enda vaateid ka teistele tutvustada.

Frakkimine USA-s on väga olulisel määral mõjutanud ka globaalseid energiaturge ning traditsioonilised naftatootjad on andnud enda vastulöögi. Kas suudate väga odava toornaftaga konkureerida?

Meie riigis on nafta ja maagaasi hinnad kõikunud ja nii on see olnud alati. Mingi aeg on hinnad madalad, mingil hetkel need vältimatult tõusevad ning siis kasvab ka tootmine. Turg küllastub üle ja hinnad langevad.

Sama asi juhtub muudel toormeturgudel kaupadega nagu mais, nisu, sojauba või kas või teras. Kõikidel toormetel on madal-kõrge-madal-kõrge hinnatsükkel.

Pole küsimustki, et meie nafta- ja gaasitootmine mõjutab maailmaturgu. Mina usun, et need on muutused paremuse suunal.

Copyright © 2024, All Rights Reserved.

Alates 1970-ndadest oli USA-s toornafta ekspordikeeld. See kaotati eelmise aasta detsembris ja nüüd liigub meilt välja ligikaudu 500 000 barrelit naftat päevas. Kui meie seda 500 000 barrelit ei ekspordiks, müüks seda keegi teine. Ja seda teeks ilmselt riik, mille jaoks ei ole esikohal vabaturumajanduse ja demokraatia põhimõtted.

Lähis-Ida, Venemaa, Venezuela. Kui näiteks võtta Euroopa, siis minu arvates oleks Euroopa jaoks nii majanduslikus kui poliitilises mõttes palju parem mõte osta toornaftat USA-st kui Venemaalt või Lähis-Idast.

Ühesõnaga, jah, maailmaturud saavad sellest kindlasti löögi. Sama lugu on maagaasiga. Eksportisime enda esimese tankeritäie LNG-d tänavu aprillis. Meie koduturul on maagaasi hind kaks-kolm dollarit, USA-s on see kaheksa kuni kümme dollarit, Jaapanis kümme kuni viisteist.

Taaskord, iga last, mida tarnime meie, on last, mis ei käi läbi Katari või Venemaa. Ühesõnaga, suures geopoliitilises vaates arvan ma, et maailm üldiselt võidab.

Kas transpordi- ja logistikakulud pole sellisel juhul märkimisväärselt kõrgemad kui siis, kui lihtsalt torust Vene gaasi pumbata?

LNG tarnimine USA-st Euroopasse maksab ligikaudu 2 kuni 3 dollarit. Katarist vedamine maksab kuskil ühe dollari. Kas Katar on valmis müüma sama hinnaga, kui meie? Las turg otsustab.

Firmad kas võidavad või kaotavad turuosa. Katar eelistaks muidugi madala hinna juures mitte müüa. Nende tootmise omahind on kuskil dollari ringis.

Kui neil õnnestub müüa LNG-d Itaaliasse 10 dollari eest, siis läheb neil väga hästi, kui nad 1 dollari eest toodavad ja 1 dollari eest tarnivad. Kui me tuleme ja müüme Itaaliasse sama koguse 8, mitte 10 dollari eest, siis Itaalia võidab, meie võitame, Katar kaotab. Nii turg töötab.

Kui Katar uuesti tuleb ja ütleb, et on valmis müüma 6 dollari eest, siis võidavad jällegi nemad. Mõistagi ei ole see võit sama suur, kui 10 dollari juures, aga siiski.

Muide, praegu on meil USA-s ainult üks eksporditerminal. Ehitamisel on veel kuus. Nii et kui mõelda aastale 2020, siis hakkavad USA-st maailmaturule tulema suured kogused maagaasi.

Kas USA saaks konkureerida ka meie turul, näiteks Eestis või Soomes, kui arvesse võtta seda, et madala tootmis- ja transpordikuluga Venemaa on kohe kõrval?

Venemaa saab alati meist paremat hinda pakkuda. Küsimus on selles, kas nad on valmis müüma odavamalt kui meie. Kui me hakkaksime siin gaasi müüma 7 või 8 dollari eest, siis peavad venelased enda hinda langetama, et turuosa hoida.

Oluline on ka tarnejulgeoleku küsimus, olgu tegemist siis Venemaa, Lähis-Ida või Venezuelaga. Ütleme nii, et minu hinnangul on äärmiselt ebatõenäoline, ma ütleksin isegi võimatu, et USA kunagi Eestisse sõjaliselt sisse tungiks.

Samas ei pea ma aga täiesti võimatuks seda, et Venemaa võiks Eestisse tungida. See on veidi nagu meie suhted Lähis-Idaga. Me ostame naftat riikidelt, mis tahavad meid tegelikult maha lüüa. Ja riigina küsime me endalt – kas see on ikka hea mõte? Kas on hea mõte anda neile raha, mille nad omakorda annavad edasi terroristile?

USA-st saab nafta netoeksportija juba õige pea, mõne aasta perspektiviis. Meie import on tõsiselt langenud. Maagaasi vallas oleme juba netoimportija piiridest väljas.

Ühesõnaga, USA jaoks pole praegused maailmaturu hinnad niivõrd suur probleem ja üldiselt olete ikka ülalpool kasumipiiri?

Copyright © 2024, All Rights Reserved.

Jah. Nüüd, olles öelnud jah, tuleb lisada, et kõik oleneb ettevõttest ja igast üksikust puurtornist. Kui mõni torn pole kasumlik, siis üldiselt see külmutatakse ja avatakse uuesti siis, kui hinnad taastuvad. Keegi ei taha kahjumlikult müüa.

Siiski on üsna levinud teatud keerukad ärisuhted. Näiteks võib tekkida olukord, kus naftafirma läheb ja rendib mõne maatüki, olgu see siis kolmeks, viieks või kümneks aastaks.

Tavaliselt on lepingus tingimus, et teatud kindla aja jooksul on vaja teha teatud ulatuses uuringuid ja arendustöid või rendileping kaotab kehtivuse. Nii et kui sul on õnnestunud rentida mingi maatükk, kus sa usud olevat suured naftavarud, mille sa tahaksid kasutusele võtta, ütleme, 12 kuu pärast, siis on väga tõenäoline, et sa lähed juba praegu ja paned ühe puuraugu käima.

See üksik torn pole küll kasumlik, aga sa mõtled nii, et teised puuraugud, mille sa sellele krundile rajad, hakkavad olema. Ühesõnaga, küsimusele vastates – jah, on küll nii, ent see on siiski "jah, aga…"

Igatahes on teie olukord palju parem kui nendes riikides, mis suurel määral naftaekspordist ja naftaturudest sõltuvad.

Igatahes. Võtame Venezuela. Nad vaaguvad majanduslikus mõttes hinge. Naftatulu moodustas nende riigieelarvest rohkem kui 50 protsenti. Ärme isegi räägime teatud Lähis-Ida riikidest, kus see on sisuliselt 100 protsenti.

Parajasti on ratifitseerimisel Pariisi kliimalepe, Hiina ja USA on seda juba teinud. Kuidas see USA energiatootmist mõjutab?

Meie puhul on mõju väga väike. Oluline on ikkagi majanduslik mõttekus, mitte niivõrd seaduslik. Meil juhtub see, et töö lõpetavad mõned kivisöejaamad, eriti need, mis on 40 või 50 aastat vanad ja millesse tuleks kümne aasta pärast teha investeeringuid, et neid jätkuvalt käigus hoida.

[Worthington võtab välja USEA koostatud graafikud, mis kajastavad erinevate energiaallikate osakaalu tootmises baasstsenaariumi puhul ja siis, kui võetaks vastu USA-s kliimamuutuste vastu võitlemiseks välja töötatud niinimetatud puhta energia kava (CPP), mille jõustamine üle käib praegu vaidlus USA ülemkohtus.]

Kui CPP-d ei ole, siis on kivisöe osakaal energiatootmises kuskil 14 protsenti. Kui kava kehtima hakkaks, oleks osakaal kuskil 10 protsenti. Tuumaenergia jääb aga samaks, samuti fossiilsed kütused ja taastuvenergia.

Suurt vahet ei ole. Selle taga on lihtne asi – kui keegi tahaks täna rajada uusi tootmisvõimsusi ja mõtleb, mis kütusel see jooksma peab, siis otsustuskohta ei ole. Sa ehitad gaasijaama. Kindlasti ei tee sa kivisöejaama ja ilmselt ka mitte tuumajaama. Tõsi, meil on praegu ehitusjärgus neli tuumajaama, aga keskpikas perspektiivis läheb rohkem tuumaenergia võimsust võrgust maha kui juurde tuleb.

Keskkonnakaitsjad võiks öelda, et on tõepoolest nii, on ruumi teha veel karmimad seadused, kuna suurt muutust tootmises ei ole ning meetmed ei toeta piisavalt taastuvenergiat.

Kusjuures, ma ütleksin, et USA-s saab taastuvenergia väga palju tuge. Võtame näiteks tuuleenergia. Meil on tuuleenergiale maksuerisus 2,8 senti kilovatt-tunni kohta. On teatud ajaperioodid, eriti Texases ja eriti öisel ajal, kui tuul on tugev ja nõudlus nõrk. Kui tuuleenergitootjad nüüd enda toodangut võrku müüvad, küsivad nad hinnaks miinus üks penn.

Nad maksavad võrguhaldurile peale, et ta nende energia kokku ostaks. Selle tehinguga kaotavad nad küll ühe penni, aga saavad ikkagi 2,8 senti toetust. Nii et nad teenivad negatiivse hinnaga müües raha. See on päris kõva toetus.

Kas säärased toetusskeemid on hea mõte? Tavapärase turuloogikaga need just kokku ei lähe.

Copyright © 2024, All Rights Reserved.

Pikas plaanis saab see olema probleem. Ühel ajahetkel võivad need olla head, teisel hetkel aga muutub kasutegur negatiivseks.

USA maksuerisused on olnud väga head selleks, et tuuleenergia jalad alla saaks, sama ka päikeseenergia puhul. Soodustusi oli vaja, et tootmine käivituda saaks.

Praegu on aga hinnad langenud, nii et toetusi pole enam vaja. On teatud ajahetk, mil toetuse kasutegur selle kuluga võrreldes järsult langeb.

On olukordi, kus kivisöe- ja tuumajaamad on sunnitud tootmise lõpetama, kuna võimatu on konkureerida. Nemad ei saa energiat negatiivse hinnaga võrku müüa.

Kas hetk toetused ära kaotada on juba kätte jõudnud?

Oleme selles kohas ilmselt praegu, või vähemalt sellele väga-väga lähedal. Ma arvan, et peaksime üle vaatama kõik toetusskeemid, mitte ainult tuule- ja päikeseenergia omad.

Toon näite. Meie kontor on Washingtonis, ma elan Marylandis ehk Washingtoni naaberosariigis. Marylandi läänesoas on mõned kivisöejaamad.

Need jaamad saavad osariigilt toetust 5 dollarit iga Marylandi kivisöetonni kohta. Ma ei näe selleks mingitki põhjust. See on jäänuk 50ndatest või 60ndatest, mis oleks tulnud ammu kaotada.

Kas toetuste ülevaatamiseks on ka poliitiline tahe?

Praegusel ajahetkel tahet ei ole. Võin ka täpsemalt rääkida, miks ma nii ütlen. Aastal 2015 pikendasime enda toetuskava tuulele ja päikesele.

Otsus neid pikendada oli 100 protsenti poliitiline vahetus, et nafta ekspordikeeld kaoks. Naftatööstus, mida sellised asjad tavaliselt üldse ei huvita, oli valmis toetama taastuvenergiatoetusi, kui taastuvenergiafirmad omakorda annavad enda toe ekspordikeelu lõpetamisele.

Lõpetuseks küsiksin veel keskkonnateemadel. Ka meie Ida-Euroopas kuuleme palju USA asjadest nagu Keystone, frakkimine või järelevalve naftapuurimise üle, isegi siis, kui need asjad meid ei puuduta. Miks on inimestel energiateemade suhtes nii tugevad tunded ja kas energiasektori positsiooni on selles kontekstis keeruline edastada?

On tõesti raske, seda mitmel põhjusel. Keskkonnaühendused kipuvad esitama argumente, mis tulevad südamest, ettevõtted aga neid, mis tulevad peast.

Meie majandusharus on karmid reeglid ja seadused, nii et me peame olema ettevaatlikud ka selles osas, mida me ütleme. Kunagi ei saa öelda 100-protsendilise kindlusega, et näiteks kunagi ei juhtu ühtegi õnnetust.

Keskkonnaühendused aga ütlevad, et raudselt tuleb õnnetus. Noh, oleme ausad, ega nad ei saa kuidagi kindlamini väita, et õnnetus tuleb, kui meie saame öelda, et õnnetust ei tule. See ongi see häda õnnetustega, nad ei hüüa tulles.

Teine küsimus on see, et energiasektor ei oska suhelda. Me lihtsalt ei ole kommunikeerimises head. Osaliselt on selle taga inimeste taust. Paljud energiasektori juhtfiruurid on insenerid, juristid, finantsinimesed. Paljud neist pole kuigi head suhtlejad.

Keskkonnaühendused on osanud end väga hästi sisse poetada ka meie haridussüsteemi. Ka meie sektor tegeles sellega, aga 1980ndates lõpetasime koolidega koostöö ära. Selle tühimiku on täitnud keskkonnaühendused.

Copyright © 2024, All Rights Reserved.

Kui küsida praegu keskmiselt keskkooliõpilaselt, kust USA elekter tuleb, vastaks üheksa last kümnest "Päikesest". Päikeseenergia on 2 protsenti. Keegi neist ei mainiks kivisütt – 35 protsenti – või maagaasi – ka 35 protsenti.

Tööstuslikku mõtteviisi on ka päris keeruline selgitada. Keskkonnajutt on lihtne. Kõik teavad BP naftaleket Mehhiko lahel. Tuleb ainult seda meenutada, kõik teavad, kui kohutav see oli.

Kui aga veidi ringi vaadata, siis on ma isegi ei oska öelda kui mitu tuhat edukat puurtorni, kus midagi pole juhtunud. Aga kunagi ei saa öelda, et kindlasti midagi ei juhtu.

Keskkonnaühendus saab lihtsalt viibutada pilti naftalekkest ja asi tahe.

Baltic News Service

Copyright © 2024, All Rights Reserved.